

Podnebno ogledalo: Slovenija bo verjetno izpolnila cilje Ukrepi potrebni na področju prometa Manjše emisije TGP ob povečani gospodarski aktivnosti

Ljubljana, 12. junij 2019 - Institut »Jožef Stefan« je v sodelovanju z Ministrstvom za okolje in prostor danes predstavil drugo Podnebno ogledalo Slovenije, ki je izšlo v okviru projekta LIFE Podnebna pot 2050. Zanimanje je bilo izjemno – rezultate je spremljalo in o njih razpravljalo okrog 120 udeležencev. Slovenija izpolnjuje zaveze glede zmanjšanja emisij TGP energetske podnebne svežnja EU in mednarodnih obveznosti in dosega zadane cilje¹. V letu 2017 beležimo zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za skoraj 3% in ostajamo v okviru zadanih ciljev. Osvežen je tudi Lokalni semafor podnebnih aktivnosti, namenjen medsebojnemu spodbujanju občin pri izvajanju podnebnih ukrepov.

Največji deleži² v strukturi prispevkov toplogrednih plinov: skoraj 51 % prispeva **promet**; sledijo **kmetijstvo** (16 %), **stavbe** (11 %), **industrija** (10 %), **sektor proizvodnje električne energije in toplote** (5 %) in **sektor ravnanja z odpadki** (5 %).

Slovenija je že sprejela obveznost, da bo emisije do leta 2030 zmanjšala za 15 % glede na leto 2005, a bo ambicije treba še povečati. Do sedaj zastavljene cilje Slovenija uspešno izpolnjuje.

Podnebne cilje si v mednarodnem prostoru zastavljajo tudi občine. V Sloveniji imamo 37 občin, ki so pristopile h Konvenciji županov in si zastavile cilje za zmanjšanje emisij TGP do leta 2020. Najbolj ambiciozna med njimi je občina Idrija, ki se je že leta 2015, kot ena prvih občin v Evropi, zavezala k zmanjšanju emisij za 40 % do leta

2030. Poleg Idrije si je cilj za leto 2030 za enkrat zastavila še Mestna občina Novo mesto.

Simon Zajc, minister za okolje in prostor RS: »Podnebne ukrepe lahko rešujemo samo skupaj, vsa ministrstva, vse občine, vsa podjetja in vsak posameznik. Posledice podnebnih sprememb bomo občutili vsi, zato je potrebno, da smo odločni in ambiciozni. Za nazaj smo lahko kar zadovoljni, svoje cilje lepo izpolnjujemo. To je razlog da smo vnaprej lahko ambiciozni, treba bo presoditi, kaj bomo subvencionirali, kako obdavčiti, v kaj bomo vlagali. V kratkem si bomo zastavili nove cilje za v prihodnje v Dolgoročni podnebni strategiji in Nacionalnem energetske podnebnem načrtu. Zastavljeni cilji bodo nov izziv. Pogumno, ambiciozno, usklajeno se bo treba lotiti ukrepov.«

Mag. Stane Merše, vodja Centra za energetske učinkovitost Instituta Jožef Stefan: »Podnebno ogledalo kaže na to, da se finančna sredstva za spodbujanje ukrepov povečujejo, v zadnjem letu za 60 %. Za bolj ambiciozne cilje bo potrebno bolj sistematično spodbujanje. Še vedno se znatna sredstva namenjajo ukrepom za zmanjševanje emisij TGP brez spremljanja doseženih učinkov. Eno ključnih priporočil letošnjega podnebnega ogledala je, da je potrebno v prihodnje za vsak ukrep opredeliti tudi količinske cilje zmanjšanja emisij TGP. Najbolj konkretno so opredeljeni cilji zmanjšanja emisij za sredstva za spodbujanje prenove stavb, kjer je bil dosežen tudi največji napredek. Izboljšala se je tudi učinkovitost spodbud – leta 2018 je bilo potrebno v primerjavi z letom 2014 za primerljivo zmanjšanje emisije CO₂ nameniti več kot tretjino manj spodbud. Letošnje ogledalo prinaša tudi vrsto novosti. Najpomembnejša med njimi je spletna verzija kazalcev, ki je sedaj dostopna v sklopu Kazalcev okolja na spletni strani ARSO.«

¹ Države EU so si nacionalne cilje zmanjšanja emisij zastavile za emisije iz manjših virov energije. Večji porabniki energije, ki v ozračje izpuščajo večje količine toplogrednih plinov, pa imajo skupen cilj za EU kot celoto in so že od leta 2005 vključeni v evropsko shemo za trgovanje z emisijami (EU-ETS).

² Gre za emisije zunaj evropske sheme za trgovanje z emisijami

Dr. Jože Verbič, Kmetijski inštitut Slovenije: »Med najpomembnejšimi ukrepi za zmanjšanje emisij sta učinkovita reja živali in učinkovito kroženje dušika v kmetijstvu. Program razvoja podeželja prek Kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil spodbuja številne kmetijske prakse, ki prispevajo k učinkovitejšemu kroženju dušika. Na drugi strani pa med kmetijsko-okoljsko-podnebnimi plačili nismo uspeli vključiti ukrepov, ki bi znatno povečali učinkovitost reje in s tem zmanjšali emisije metana iz prebavil. Glede na stanje ocenjujemo, da bi lahko emisije najbolj zmanjšali z izboljšanjem krmnih obrokov za krave molznice in goveje pitance.«

Podnebno ogledalo

Podnebno ogledalo povzema glavne ugotovitve izvajanja že sprejetih ukrepov za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (TGP) za leto 2018. V letu 2018 postavlja v središče ukrepe na treh področjih, to so: trajnostna mobilnost in ravnanje uporabnikov, s poudarkom na javnem potniškem prometu, emisije v govedoreji, spodbujanje podjetij za prehod v nizkoogljično družbo. Največji delež v emisijah, ki niso vključene v evropsko trgovalno mrežo (neETS), je imel leta 2017 **promet, skoraj 51 %**. Kmetijstvo prispeva v Sloveniji nekaj manj kot 10 % vseh emisij TGP, ki predstavljajo dobrih 15 % emisij v sektorjih, ki niso vključeni v trgovanje z emisijskimi kuponi.

Emisijska produktivnost se je v Sloveniji leta 2017 izboljšala za 6 % - emisije so se zmanjšale, gospodarska aktivnost pa se je povečala, torej uspešno sledimo tudi strateškim razvojnim ciljem Slovenije.

Lokalni semafor podnebnih aktivnosti ali kako kaže občinam?

Pri izvajanju ukrepov igrajo občine zelo pomembno vlogo, zlasti na področju mobilnosti, odpadkov, stavb, izkoriščanja obnovljivih virov, rabe tal. Z novimi podatki je osvežen tudi **Lokalni semafor podnebnih aktivnosti**, spletna aplikacija, s pomočjo katere lahko slovenske občine celovito primerjajo svoj napredek pri blaženju podnebnih sprememb.

V 152 občinah so v obdobju 2013-2018 prenavljali javne stavbe v lasti občine s spodbudami iz sredstev evropskega Kohezijskega sklada. V zadnjih dveh letih so največ stavb energetske prenovili v Ljubljani, in sicer 70.000 m², sledita Ormož s 16.000 m² in Novo mesto s 14.500 m² prenovljene površine stavb. Z leti se izboljšuje tudi učinek subvencij, saj je bilo v letu 2018 z 1 EUR subvencij za občine spodbujenih več kot 2,5 EUR investicij.

Stavbe so v vseh občinah prenavljala tudi gospodinjstva s spodbudami Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada. V obdobju 2011-2018 je Eko sklad z dobrimi 161 milijoni evrov nepovratnih sredstev spodbudil za 910 milijonov evrov naložb v gospodinjstvih, kar v povprečju pomeni 78 evrov izplačane nepovratne spodbude oziroma 442 evrov spodbujene naložbe na prebivalca. Največ naložb na prebivalca, in sicer več kot 750 evrov, je bilo spodbujenih v občinah Preddvor (865 €), Komenda (798 €), Braslovče (767 €), Kranj (760 €) in Škofja Loka (754 €). Z izjemo Braslovč so vse na Gorenjskem.

Slovenija napreduje pri ločeno zbranih odpadkih - v letu 2017 je ločeno zbrala že 59 % vseh gospodinjstevskih odpadkov, kar je za 2 odstotni točki več kot prej. Letos je občin, kjer so močno presegle slovensko povprečje in ločeno zbrali več kot 80 %, spet sedem - to so Log-Dragomer, Šentilj, Borovnica, Vrhnika, Makole, Gorje in Kranj.

O projektu

Projekt [LIFE Podnebna pot 2050](#) (LIFE ClimatePath2050 »Slovenian Path Towards the Mid-Century Climate Target«, LIFE16 GIC/SI/000043), je namenjen spremljanju napredka in načrtovanju podnebnih ukrepov za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov na področjih stavb, prometa, industrije, kmetijstva, gozdarstva in odpadkov. Projekt gradi na razvoju in dopolnitvi obstoječega sistema za pripravo projekcij in spremljanju izvajanja ukrepov.

Projekt izvaja konzorcij, ki ga vodi Institut »Jožef Stefan« (IJS), kot partnerji pa sodelujejo ELEK, načrtovanje, projektiranje in inženiring, d. o. o., Gradbeni Inštitut ZRMK (GI ZRMK), d. o. o., Inštitut za ekonomska raziskovanja (IER), Kmetijski inštitut Slovenije (KIS), PNZ svetovanje projektiranje, d. o. o., Gozdarski inštitut Slovenije (GIS).

Projekt LIFE Podnebna pot 2050 je sofinanciran iz sredstev LIFE, finančnega instrumenta Evropske unije za okolje in podnebne spremembe, na prednostnem področju Podnebno upravljanje in informacije, in iz sredstev Ministrstva za okolje in prostor RS, Sklada za podnebne spremembe.

Dodatne informacije: Katarina Trstenjak, IJS, katarina.trstenjak@ijs.si, 040 475 592